

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 lipca 2021 r., wydanym w sprawie VIII C 414/21 upr., Sąd Rejonowy w Kielcach: (I) zasądził od Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz (...) w K. 6384,45 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie: od kwoty 5485,74 zł za okres od 13 listopada 2018 r. do dnia zapłaty, od kwoty 898,71 zł za okres od 17 grudnia 2017 r. do dnia zapłaty; (II) oddalił powództwo w pozostałej części; (III) zasądził od Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz (...) Spółki z o. o. Spółki Komandytowej w K. 2217 zł kosztów procesu, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty.

Pozwany wniósł apelację od powyższego wyroku. Zaskarżył orzeczenie Sądu Rejonowego w części – w zakresie punktów I i III. Zarzucił naruszenie art. 49 ust. 1 w związku z art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1083; dalej powoływana jako „u.k.k.”) w związku z art. 16 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady nr 87/102/EWG (Dz. U. L.133 z 22 maja 2008 r., s. 66 - 92) poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego przez kredytobiorcę przysługuje mu roszczenie o obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu, składających się na całkowity koszt kredytu, niezależnie od ich charakteru i tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, podczas gdy językowa (gramatyczna) oraz proeuropejska wykładnia tego przepisu prowadzi do jednoznacznego wniosku, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta obniżeniu ulegają jedynie te koszty składające się na całkowity koszt kredytu, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą, a w konsekwencji niewłaściwe jego zastosowanie skutkujące uwzględnieniem powództwa.

Podnosząc powyższe zarzuty, pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania – przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Strona powodowa domagała się oddalenia apelacji i zasądzenia od pozwanego na rzecz strony powodowej kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom skarżącego, Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowej wykładni przepisu art. 49 ust. 1 u.k.k., poprawnie przyjmując, że przewidziane w tym przepisie uprawnienie konsumenta do obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku jego spłaty w całości przed terminem określonym w umowie obejmuje również prowizję za udzielenie kredytu, a nie odnosi się tylko do składników całkowitego kosztu kredytu, przedstawionych przez kredytodawcę jako zależne od okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy. Stosownie do art. 49 ust. 1 u.k.k., w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Według art. 49 ust. 2 tej ustawy, w przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie, ust. 1 stosuje się odpowiednio. Całkowity koszt kredytu został zdefiniowany w art. 5 pkt 6 u.k.k. jako wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Przepis dotyczący obniżenia całkowitego kosztu kredytu pozostaje w związku z art. 48 u.k.k., który przewiduje uprawnienie konsumenta do spłaty całości

lub części kredytu w każdym czasie, przed terminem określonym w umowie. Jak trafnie zaznaczył Sąd Rejonowy, przepisy u.k.k. stanowią implementację do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę 87/102/EWG. Zgodnie z art. 16 ust. 1 dyrektywy, konsument ma prawo w każdym czasie spłacić całość lub część swojego zobowiązania wynikającego z umowy o kredyt, a w takim przypadku jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy. Z kolei art. 3 pkt g dyrektywy wskazuje, że całkowity koszt kredytu oznacza wszystkie koszty łącznie z odsetkami, prowizjami, podatkami oraz wszelkimi innymi opłatami, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, które to koszty znane są kredytodawcy, z wyjątkiem kosztów notarialnych; uwzględniane są także koszty usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, w szczególności składki z tytułu ubezpieczenia, jeżeli, dodatkowo, zawarcie umowy dotyczącej usługi jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach. W przekonaniu skarżącego, obniżeniu powinny podlegać tylko składniki całkowitego kosztu kredytu, dotyczące okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy (rozłożone w czasie), a więc nieobjmujące prowizji, która służy pokryciu stałych kosztów banku oraz kosztów ryzyka związanych z zaciąganiem kredytem. Treść dyrektywy, jak i implementujący ją przepis art. 49 u.k.k. wywołały w praktyce wątpliwości interpretacyjne. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ((...)) wyrokiem z dnia 11 września 2019 r. w sprawie C-383/18, dokonując wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 2008/48/WE wyjaśnił, iż przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta. Trybunał odwołał się do definicji całkowitego kosztu kredytu zawartej w art. 3 lit. g dyrektywy, zaznaczając, iż nie ustanawia ona żadnego ograniczenia dotyczącego okresu obowiązywania umowy o kredyt. Podobnie jest w przypadku definicji ustawowej całkowitego kosztu kredytu, zawartej w art. 5 pkt 6 u.k.k. Trybunał zwrócił uwagę na kontekst i cel regulacji, zastąpienie zawartego w uchylonej dyrektywie 87/102/EWG, pojęcia „słusznego zmniejszenia” bardziej precyzyjnym sformułowaniem „obniżki całkowitego kosztu kredytu”, która powinna dotyczyć „odsetek i kosztów” oraz na potrzebę zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów jako słabszych stron umów zawieranych z przedsiębiorcami. W ocenie Trybunału, prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu byłoby osłabione, gdyby ograniczało się tylko do kosztów przedstawionych przez kredytodawcę jako zależnych od okresu obowiązywania umowy, bowiem wysokość i podział kosztów są określane jednostronnie przez bank, a rozliczenie kosztów może obejmować pewną marżę zysku. Zgodnie ze stanowiskiem (...), redukcja całkowitego kosztu kredytu obejmuje także koszty o charakterze jednorazowym, których wysokość nie ma żadnego związku z okresem kredytowania. Trybunał podkreślił też, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu kredytodawca wcześniej odzyskuje pożyczoną sumę, która jest wówczas dostępna do celów ewentualnego zawarcia nowej umowy o kredyt. Równocześnie Trybunał wskazał na wynikającą z art. 16 ust. 2 dyrektywy 2008/48/WE ochronę interesów kredytodawcy, któremu przysługuje rekompensata za ewentualne koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą kredytu. Dyrektywa pozostawiła państwom członkowskim uprawnienie do dostosowania rekompensaty do warunków kredytu i warunków rynkowych (art. 16 ust. 4). Sąd Okręgowy podziela w całości przedstawioną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku argumentację dotyczącą powszechnego związania wykładnią prawa unijnego dokonaną przez (...), uznając za zbędne jej ponowne przytaczanie. Wiążący charakter interpretacji oznacza, że taki sam sposób rozumienia danego przepisu powinien być przyjmowany w późniejszych wyrokach sądów krajowych i odnosi się on również do objętego zarzutem apelacji przepisu art. 49 u.k.k., stanowiącego implementację dyrektywy 2008/48/WE (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2019 r., III CZP 45/19, OSNC 2020/10/83). Nieuprawnione jest tym samym kwestionowanie przez skarżącego, że redukcja całkowitego kosztu kredytu w przypadku uregulowania zobowiązania w całości przed terminem wskazanym w umowie obejmuje także koszty o charakterze jednorazowym, których wysokość nie pozostaje w bezpośrednim związku z okresem kredytowania. Trzeba przy tym dostrzec, że umowy pożyczki zawarte w dniach 2 maja 2016 r. i 25 kwietnia 2017 r. przez I. S. z (...) Bankiem SA (poprzednikiem prawnym Banku (...) SA w W.) nie określały mechanizmu obliczenia prowizji, pozwalającego na przyjęcie, iż wysokość prowizji nie ma związku z okresem obowiązywania umów. Sposób wyliczenia prowizji nie był ujawniony konsumentowi ani w chwili zawierania umowy, ani później - nawet w postępowaniu sądowym pozwany nie wyjaśnił, jakie czynniki zadecydowały o wysokości prowizji (oprócz kwoty udostępnionego kapitału). Samo sformułowanie umowne dotyczące jednorazowego pobrania przez bank prowizji z kwoty udzielonego kredytu nie wyklucza zastosowania art. 49 ust. 1 u.k.k., bowiem dotyczy on także kosztów pobranych od konsumenta

przed wcześniejszą spłatą (por. zastrzeżenie „choćby konsument poniósł je przed tą spłatą”). Z perspektywy konsumenta prowizja, w całości skredytowana, nie ma charakteru świadczenia jednorazowego, skoro jej spłata następuje w miesięcznych ratach - jest więc rozłożona w czasie. Podobnie, przy obliczaniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO) uwzględnia się nie tylko stopę odsetek, ale i inne koszty, w tym właśnie prowizję w relacji do całego okresu obowiązywania umowy.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Strona pozwana jako przegrywająca sprawę w drugiej instancji powinna zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty postępowania apelacyjnego, obejmujące wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 900 zł – zgodnie z § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)